

יפה תורה

ביטאון שבועי בהוצאת מוסדות דחסידי בעלזא - נוף הגליל, הר יונה

מוסדות
חסידי בעלזא
נוף הגליל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ראש השנה תשפ"ג

יפו פעמיק

ראש השנה בצל הקודש

"ראש השנה, הוא הראש של השנה, בסוד עולם שנה נפש. וכיון שהוא ראש, צריך אדם להיות אצל ראש הדור. לכן המנהג לנסוע אל רבו על ראש השנה" (אמרי פינחס, שער ה, אות פח). על גודל החשיבות שרבותינו הקדושים רחשו לכך, ניתן ללמוד מאותה עובדה מפורסמת, שהבאנו בגליונו בשנה שעברה, שפעם שאל אחד החסידים את כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא ז"ע כדת מה עליו לעשות, האם יותר על ההסתופפות בצל הקודש בראש השנה, בגין כיבוד סנדקאות שהוצע לו בעיירה אחרת, ומרן ז"ע השיב לו כדברים האלה: "האלטן דעם קינד, קען א צוויטער אויך!". אולם: "גאר גאר ברייטע פלייצעס דארף מען צו האבן, מען זאל זאגן א איד ער זאל נישט זיין ראש השנה אין בעלזא! - - -".

בנינו חשיבות הנסיעה לצדיק בזמן קבוע, נצטט את לשון קדשו של הרה"ק בעל "חקל יצחק" מספינקא זצ"ל ה"ד בהקדמתו לספר "אמרי יוסף" לאביו הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא זצ"ל (אמרו ו אות ד), וזה לשונו: "בשלהי הקיץ שנת תר"ל, נסע כ"ק אאמ"ר זצ"ל (ה"אמרי יוסף" מספינקא זצ"ל) הכ"מ לזידיטשוב (אל הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב ז"ע), וישב שם כמה שבועות, ואז התחיל רבינו הק' לסדר לו סדר הנשיאות, וצוהו שבימים הטובים הנוראים יהיה בביתו ויתפלל לפני התיבה, וכן עשה. רק על חג השבועות היה ביזידיטשוב, כי זה היה לו מועד קבוע להיות אצל רבינו הק'. וכן מקובל מהצדיקים, שכל אדם יהיה לו מועד קבוע להיות אצל רבו, כי אם המועד הזה הוא לו חק קבוע בחייו, גם לאחר פטירתו מניחין אותו בעולם העליון לקבל פני רבו במועד ההוא".

גם אצל כ"ק מרן מהר"ד ז"ע אירע פעם כדבר הזה, שמרן הורה לאחד החסידים להקפיד ביותר על הנסיעה לבעלזא במועד קבוע, כיון שחשיבות יתירה ישנה לנסיעה אל הצדיק במועד קבוע ועומד. המעשה אשר הובאה בספר 'מועדי קדש', היה עם הרה"ח ר' אליעזר אורגל ז"ל מקאלבסוב, אשר היגר לאנגליה בשנת תרמ"ג והתיישב בעיר הנמל 'פלימות', ומשם היה נוסע מדי שנה לבעלזא לקראת חג השבועות, להסתופף בצל קדשו של כ"ק מרן מהר"ד ז"ע, כאשר תיכף לאחר חג הפסח כבר היה יוצא לנסיעה הארוכה והמפרכת שארכה שבועות רבים. והנה, באחת השנים לא עלתה בידו של ר' אליעזר לערוך את הנסיעה הקבועה לקראת חג השבועות - כבכל שנה, ומכיון שכך נסע חלף זאת להסתופף בצל הקודש בראש השנה, חרף הקשיים שהיו לו בסגירת חנות הרהיטים שניהל למשך זמן רב, בעונה זו של השנה.

בליל שני של ראש השנה, בעת עריכת השולחן הטהור "לדוד מזמור טיש", קרא מרן ז"ע לר' אליעזר ואמר לו את הדיבורים הבאים: "כל המרבה היה זה משובח, אבער אויף א קביעות זאלט איהר נישט מוותר זיין, און איך וועל זיין א מליץ יושר פאר אייך און פאר אייערע דורות שבועות בינאנאט!" (=על קביעותך אל תוותר, ואני אהיה מליץ יושר לך ולדורות הבאים אחריך בליל חג השבועות). ואכן, מני אז והלאה הקפיד ר' אליעזר לנסוע כל שנה בחג השבועות לבעלזא, חק ולא יעבור.

יפה ותמה תורה תמימה

מְרִיעִים תְּרִיעָה גְדוֹלָה - וְהַקּוֹל נִשְׁמַע עַד לְמַרְחֹק

(עזרא ג, יג)

סטורעליק למשכב ונבצר הימנו ללכת להתפלל בבית הכנסת ביום הדין. אחר תפלת שחרית ביום ראש השנה, קרא כ"ק מרן ז"ע את החסיד רבי דוד געצילס ז"ל, והורה לו ללכת לביתו של רבי אברהם לתקוע עבורו בשופר כמצות היום. עשה רבי דוד כמצות רבו, נטל את השופר והלך תיכף לביתו של רבי אברהם כדי להוציא ידי חובתו בתקיעת שופר. ברם, בהכנסו לחדרו של רבי אברהם, ביקשו תיכף רבי אברהם: "הבא נא לי במהירות מעט מים לנטילה, שהרי מרן כבר עומד לתקוע בשופר, ואני רוצה לצאת ידי חובה בתקיעותיו של מרן!".

ר' דוד נדהם לשמוע את דברי רבי אברהם, שהרי לא יתכן שתקיעותיו של מרן ישמעו עד בית זה הממוקם בריחוק רב מבית הכנסת. למרות כן, החריש ר' דוד ומילא את מבוקשו של רבי אברהם.

נטל רבי אברהם את ידיו ותיכף התחיל לומר "למנצח לבני קורח מזמור" שבע פעמים ואת פסוקי "מן המיצר" וכי בהתעוררות ובהתלהבות. בסיימו לומר את הפסוקים היטה רבי אברהם את אוזנו באימה וביראה, כמאזין לכרכותיו של מרן, וכעבור רגעים אחדים ענה "אמן" ככוונה יתירה, כשהוא נותר עם אוזן כרויה כביכול הוא מקשיב לקול התקיעות, ואף על אמירת יהיה רצון שבין התקיעות לא פסח.

ככלותו להקשיב לתקיעות נעמד רבי אברהם להתפלל תפלת מוסף בהתעוררות מרובה כדת היום, משל רגליו נטועות כעת בתוככי בית הכנסת הגדול והקדוש בקרב אלפי החסידים, ואינו נמצא כעת יחידי בביתו...

לאחר אמירת סדר 'מלכויות' המתין רבי אברהם מעט עד שישמע את התקיעות של 'מלכויות' ורק לאחר מכן המשיך בתפלת "היום הרת עולם", וכך נמשך הדבר גם בסדר "זכרונות" ו"שופרות", עד שסיים את תפלתו התמוהה והמוזרה במידת מה...

ויהי כאשר כילה ניגש אליו ר' דוד געצילס וביקש לתקוע עבורו בשופר כאשר צוה לו מרן, אך - רבי אברהם מיאן לשמוע שוב את התקיעות ואמר: "הלא זה עתה זכיתי לשמוע במו אוזני את תקיעותיו של מרן, ומדוע לי אפוא לשמוע תקיעות נוספות לחינם?!"

פליאתו של ר' דוד גברה עליו שבעתיים למשמע הדברים. הרי במצוה דאורייתא הבאה אחת לשנה עסקינן, ואיך יתכן שרבי אברהם לא יאבה לקיים את המצוה כראוי - תמה, אך לרבי אברהם לא אמר מאומה.

שם ר' דוד פעמיים אל בית הכנסת, והנה הוא רואה את מרן ז"ע יוצא מבית הכנסת בסיום התפלה. כאשר הבחין בו מרן, קראו והתעניין בשלומם של הסטרעליסקער רב נענה ר' דוד בפנים עגומות וסיפר למרן דברים כהווייתן, בהפטירו: "חוששני שחומי של רבי אברהם גרמה לו להוות, ובשל כך הפסיד את מצות תקיעת שופר..."

דחה מרן את דבריו ואמר: "התקיעות שלנו נשמעות מסוף העולם ועד סופו! אך רק מי שזוכה - שמע אותן..."

עבודת קדשם של רבותינו הקדושים בעת תקיעת השופר שגבה ועצמה במאוד, עד שקולות התקיעה שברים תרועה תקיעה שבקעו משופרם עלו והתעלו מבית הכנסת הקדוש שבעלזא עד לשמי רום, ונשמעו מקצה העולם ועד קצהו. וכפי שהתבטא פעם כ"ק מרן מהר"ד ז"ע ואמר: "מיין קידוש און תקיעת שופר הערט מען אין ארצות המערב!" (=את הקידוש שלי ואת תקיעת השופר שלי שומעים עד לארצות המערב) ומי יעמוד בסוד קדושים.

* * *

בראש השנה של שנת תרע"ח בעיר ראצפערט, כאשר לקח כ"ק מרן מהר"ד ז"ע את השופר לפיו, לא עלה בידו לתקוע ולא הצליח להוציא אף לא קול הברה קלושה, ורק לאחר מאמצים רבים ונסיונות חוזרים ונשנים נשמעו לבסוף התקיעות בקול דממה דקה.

לאחר התפלה ניגש החסיד הנודע ר' ישראל משה מאנדל ז"ל מטעגלאש אל מול פני הקודש, להודות למרן על התקיעות ועל התפלות, כדרכו מדי שנה. עצרו מרן ושאל: "נו, ומה אתה אומר על התקיעות שתקענו היום?". החריש ר' ישראל משה במבוכה ולא ידע מה לענות, בחשבו לעצמו: 'מנין לי עסק בנסתרות, וממתי נעשיתי 'מבין' על עבודת קדשו של מרן...'

נענה מרן ואמר בלשון קדשו: "זי היינטיגע תקיעות האט מען געהערט (=את התקיעות היום שמעו) מסוף העולם ועד סופו!"

* * *

באחת השנים, בעת שנכנס כ"ק מרן מהר"ד ז"ע לתקיעת השופר, שרר במקום דוחק גדול מאוד, עד שהתקשו הגבאים לפלס דרך עבור מרן ז"ע.

כאשר הבחין מרן שדרכו מתעכבת, אמר בקול: "לאזט א דורך, דאס הארץ טרייסלט זיך אין מיר!" (=פנו דרך, הן לבי ויעד בקרבי). והפטיר: "מדוע נדחקים אתם, הלא את תקיעת השופר שלי ישמעו בכל העולם כולו!"

* * *

עובדא מופלאה התחוללה בצל קדשו של כ"ק מרן מהר"ד ז"ע, בעת כניסתו לתקיעת שופר ביום א' דראש השנה שנת תש"ה, בה שהה מרן ז"ע בעיר צפת.

הדבר אירע כאשר הגיע מרן סמוך לדלת בית הכנסת, או אז נעצר קמעא וקרא בהרמת קול: "שאו! שא! נו, עפנטסט א וועג! אלע וועלן הערן, אלע וועלן הערן!" (=שקט! פנו דרך! כולם יוכלו לשמוע).

ויהי הדבר לפלא ולתמיהה בעיני הנוכחים המועטים, שכן מחמת מיעוט הקהל לא הוצרכו כלל לפנות מקום ולפלס את הדרך עבור מרן, ואף לא להשתיק את הקהל... בעליל חשו, שאין זה כי אם דבר נעלה מהשגת אנוש.

* * *

סמוך לימים הנוראים, בעת שהותו בצל הקודש אצל כ"ק מרן מהר"ד ז"ע בראצפערט שבהונגריה, נחלה ונפל הגאון החסיד רבי אברהם לאנדמאן אבד"ק

אבקש שתסור לביתי קודם נסיעתך...". כיון ששמע ר' יצחק כך, הבין שגם רבי מאיר סבור שישועתו תבוא מבעלזא, על כן נענה ואמר על אתר: "אכן, אמת נכון הדבר, אני עומד לצאת לדרך אל העיר בעלזא". בבואו ליטול ברכת פרידה, הוציא רבי מאיר מאמתחתו מכתב וביקש מאיתו, שבהכנסו אל מרן מהרי"ד ז"ע ימסור את המכתב. הכרת הטוב על השליחות שיבצע עבורו, העניק לו רבי מאיר חצי מדמי עלות הנסיעה.

כאשר הגיע ר' יצחק לבעלזא וראה את התור הגדול של הממתנים להיכנס אל הקודש פנימה, עלתה בלבו תחבולה איך לזרז את תורו. ר' יצחק ניגש אל הגבאי הרה"ח ר' אהרן יהושע לנדאו ז"ל ואמר לו כי הוא נמצא כאן בשליחות הטרארניער רב' ששלח עמו מכתב מיוחד אל מרן.

אמר לו ר' אהרן יהושע: "תן לי המכתב ואני אמסרנו למרן". אך ר' יצחק התעקש כי הוא רוצה לקיים בעצמו את השליחות. נכנס ר' אהרן יהושע אל הקודש, וכעבור דקות אחדות יצא והכריז שיתנו לעבור לטרארניער יוד' שהביא עמו מכתב מהטרארניער רב'.

נכנס ר' יצחק אל הקודש בדחילו ורחימו, וראשית כל נתן למרן את המכתב ששלח עמו הגאון רבי מאיר אריק. לקח מרן את המכתב וקראו בשים לב, ותיכף הורה לגבאי שיקרא הנה לבנו הגדול - כ"ק מרן מהר"א ז"ע, לו נתן מרן את המכתב וצויה עליו לקראו. כן ביקש מרן שיביאו לפניו את הספר "אמרי יושר" שחיבר רבי מאיר זצ"ל, ועיין בו.

לאחר מכן האזין מרן לשאלתו של ר' יצחק, ומשמע את מצוקתו השיב שישאר בבעלזא לעת עתה ויתאכסן אצל בנו מרן מהר"א ז"ע. לאחר מכן הוסיף מרן וביקש, שבחזרתו לטרארנא יאמר לרבי מאיר אריק כי בקרוב יתראה עמו ואז יענה לו על המכתב ששלח אליו.

ר' יצחק נותר בבעלזא כחודש ימים, כאשר במשך זמן זה זכה להיושע במה שהיה צריך, ומשכך חזר ונסע לעירו טרארנא. בהגיעו העירה הלך תיכף לקבל ברכת "שלום עליכם" מאת הגאון רבי מאיר אריק, ובין היתר מסר לו את דברי מרן ז"ע. כאשר שמע רבי מאיר את הדברים, נרעד ותפס את זקנו בשתי ידיו, ופניו הפכו להיות חיוורות כסיד, והיה ניכר עליו שהבין מתגובתו של מרן ז"ע כי הגיע זמנו להיפטר מהעולם. ואכן, כעבור תקופה קצרה, בליל א' דסוכות שנת תרפ"ו, אחר שקידש רבי מאיר זצ"ל על היין בסוכה, עלתה נשמתו הטהורה לגזי מרומים, והלווייתו נערכה בליל יום טוב שני של גלויות.

והנה, מסיפור זה משמע, שמרן מהרי"ד ז"ע ידע שגם הוא עתיד להתעלות לשמי רום בתחילת שנת תרפ"ו, וכפי שהשתמע מהדברים שצויה למסור לרבי מאיר אריק זצ"ל ש'בקרוב' יתראה עמו, והרי למעשה הסתלק מרן מן העולם למעלה משנה לאחר מכן, בכ"ב מרחשון תרפ"ז. אמנם, על פי העובדא המובאת בזאת שמרן ז"ע התבטא ואמר אחר התפלה בראש השנה שנת תרפ"ו: "ברוך ה', אונו האבן געפועל'ט נאך א יאהר", מובן הדבר שאכן מתחילה סבר מרן שכבר בתחילת שנת תרפ"ו יגיע עת פטירתו, אך לאחר מכן פעל מרן בתפלתו שיזכה להאריך ימים על ממלכתו שנה נוספת.

בראש השנה שנת תרפ"ו, כאשר לקח כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא ז"ע את השופר לפיו וניסה לתקוע, לא עלה בידו להשמיע קול שופר. לאחר שניסה כמה וכמה פעמים ללא הצלחה, מסר מרן ז"ע את השופר לבנו הגדול כ"ק מרן מהר"א ז"ע בכדי שיתקע הוא, אולם מרן מהר"א ז"ע התחמק מלקחת את השופר ובזריות יתירה ירד מעל הבימה. התחיל מרן מהרי"ד ז"ע לצעוק בקול גדול "נו, נו", עד שפחד ואימה וחרדה גדולה נפלו על כל סובביו, שנמלטו מהבימה מרוב פחד.

כה גבר הפחד בלב הקהל, עד שכולם הלכו והתרחקו מהבימה, כשחציו הקדמי של בית הכנסת - בין הבימה לארון הקודש, התרוקן כליל מאדם, אחר שאף אחד לא היה לעמוד מול פני קדשו של מרן ז"ע, ויהי המקום לחרדת אלוקים - - -

כך חלף זמן רב, עד שלפתע התפרץ אחד החסידים (שהיה אדם חריף בעל מח עצום, והיה מרבה ללמוד נגלה ונסתר, אך מרוב חריפות מוחו היתה הנהגתו משונה וחרירה למדי), והחל לצעוק בקול: "רבי, עס הלוך ילכ'ט נישט!..."

כמובן שהקהל הקדוש רגזו עד מאוד על דבריו הבוטים והלא-ראויים, עד שכמעט החלו לעשות בו שפטים על עזות-פניו. אולם, למרבה הפלא, תיכף אחר שאמר הלה את מה שאמר, לקח מרן שוב את השופר לפיו, והפעם בקעו מהשופר קולות התקיעה כשהם צלולים וברורים כרגיל.

לאחר התפלה הורה מרן ז"ע לקרוא לפניו את אותו חסיד, ובבואו הודה לו על שבגינו הצליח לתקוע בשופר בסופו של דבר. כראות החסיד שמרן מודה לו בסבר פנים יפות, נענה ושאל בתמימות: "אם כן, מדוע זה רצו החסידים להענישני על כך?". אמר לו מרן: "הרי החסידים רוצים שאעשה הכל בכוחות עצמי..."

לאחר מכן, כאשר חזר מרן ז"ע לביתו נאווה קודש, פנה אל סובביו ואמר: "ברוך ה', אונו האבן היינט געפועל'ט נאך א יאהר!" (=ב"ה פעלנו היום שנה נוספת).

ואם כי באותה עת לא השכילו החסידים לרדת לסוף דעתו של מרן ולהבין את פשר דבריו, אולם, כחלוף למעלה משנה, כאשר מרן ז"ע נסתלק מהאי עולמא כחודש ימים אחר הימים הנוראים, הבינו למפרע את תורף דברי קדשו, שפעל לעצמו עוד שנת חיים...

על פי סיפור זה הטעימו החסידים את העובדא דלקמן: בשלהי ימות הקיץ של שנת תרפ"ה, נקלע הרה"ג ר' יצחק שנור ז"ל מעיר טרארנא לבעיה סבוכה, ולא ידע להשית עצה לנפשו איך לצאת מן הסבך. ר' יצחק זה לא היה נמנה על עדת חסידי בעלזא, ומשכך, כאשר מכריז וידידו יעצו לו לנסוע לבעלזא לשפוך שיחו בקודש פנימה אצל כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע, מיאן ר' יצחק לקבל את עצתו ונמנע מלנסוע לבעלזא. כיון שכך, פנו ידידיו אל הרבנית אשת הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל מטרארנא, והפצירו בה שתבקש מבעלה הדגול שהוא יפנה אל ר' יצחק ויעץ לו שיסע לבעלזא, ואם רבי מאיר יורהו הלא בודאי ישמע לקולו.

מילאה הרבנית אחר בקשתם, ואכן, ביום מן הימים, כאשר פגש הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל את ר' יצחק, פנה אליו ואמר: "שמעתי שאתה מתעתד לנסוע לבעלזא, על כן

כחלק מההשקעה להקניית ערכים תורניים וחסידיים בחניכי המוסדות, קושטו כותלי התלמוד-תורה במראות קודש לפי סדר חגי ומועדי השנה (וכפי שכתב בתפארת שלמה [נצבים, ד"ה פן]: "כי ראיתי פני הצדיק, הוא מבטל ממנו כל המדות רעות"). ובשאר כרזות על הקירות המצטטים מתוך דברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

